

Hříšky bílé lišky

Ondřej Netík

Hříšky bílé lišky

Ondřej Netík

Vydal Jiří Reiter, nakladatelství Mytago 2014
www.mytago.cz

Poděkování

Děkuji Rusalce, která mne inspiruje k neustálému zlepšování se. A to po všech stránkách mého života, s trpělivostí, která musí být snad již svatá.

Děkuji těm dívkám a ženám, které mají odvahu být silné a vzít si, co chtějí. Které mužům nedají klid, a nutí je tak být stále obezřetnými, silnými a rozhodnými. Nutí je být dokonalejšími muži.

A děkuji Rennfri, která dala bílé lišce její hravost i romantičnost.

OBSAH

Renárd a tulačka	9
Handlíř a zloděj	45
Přání a tresty	85
Zrzavá a podšitá	119
Pověry a tradice	155
Strach a touhy.....	187
Prosby a pláč.....	225
Závěr	274
Dodatky.....	275

*Jsou kraje, kde lišky „dávají“ dobrou noc.
Ty drzé šibalky lišky si vždy drze braly, co není určeno pro ně!*

*Zapomenuté horské městečko
Stalo se v současnosti...*

Šla starou pašeráckou stezkou, napůl zapadlou sněhem. Vracela se po mnoha letech zpět do kraje, který kdysi znala. Kraje, který znal ji. Z té cesty cítila radost i smutek.

To místo jí přirostlo k srdci. Čím více se blížila do známých míst, tím zřetelněji poznávala kontury horských štítů i zákruty zamrzlých řek. Skály i horské stezky. Ty se mění jen málo. A proto jsou plné vzpomínek. Veselých vzpomínek na minulost.

Vše ostatní se změnilo. Stromy, které pamatovala jako útlé holé tyčky rozseté po příkrém kamenitém svahu, již vyrostly do výšky v hustý, tmavý les. Kde byl dříve výhled do údolí, dnes překázelo křoví a pomrzlé ostružiní, protkané jen stezkou divoké zvěře. I městečko dole bude jiné. Větší, plné nových domů. Mnohá ze stavení, která si pamatovala, již určitě nestojí. Na jejich místě roste plevel nebo stojí jiné domy, větší. A v nich bydlí jiní lidé. Úplně cizí lidé. Ti neznají její příběh ani to, že sem patří. Že jí tohle místo přirostlo k srdci. Že se sem stále občas vrací. A taková představa nahání při návratu strach.

Byl to kraj, který k ní patřil a tím ji těšil. Ale zároveň tu byla již cizí a to dávalo vzpomínkám teskný povzdech nezastavitelnosti času.

Ve stejné době zastavil na náměstí městečka autobus. Z něj vystoupilo několik místních tet a jedna dívka v kabátku a vlněné čepici. První sníh zasypával s melancholickou pomalostí domy i lidi, až celý kraj ztrácel barvu. Měnil se v šedobílou přízračnou krajinu.

Dívka se nejistě rozhlédla po nejbližších ulicích. Nikdy dříve tu nebyla. A cizí místa mají nádech až nepřátelsky odtažitý. Podezřívavý. Přestěhovat se do jiného, vzdáleného města je jako umřít a znovu se narodit do úplně neznámého světa. Nemá tu přátele ani známé. Neví, kde nakoupit, koho požádat, bude-li potřebovat pomoc.

Dívka zvedla drobný otlučený kufřík a vydala se jednou z ulic, aniž by věděla, kam ji dovede.

Mladá dívka a mnohem starší muž

RENÁRD A TULAČKA

Stavení stálo na svahu kus od lesa a hospodářství okolo bylo rozházeno bez řádu a logiky. Když sníh pokryl kraj a skryl vyšlapané cesty, stávala se z jednotlivých budov a kůlen osamělá stavení čnicí z bílé pláně. Stavení, která zdánlivě nijak nesouvisela se starou silnicí směřující do údolí, lemovanou nízkou kamennou zídkou.

To časně ráno bylo šedivě líné. Jako by mráz uspal celý kraj. Snad jen městečko v údolí nezajímal rytmus zimy, ale zde mělo vše svůj čas a tichý řád. Skoro ospalý a zdánlivě neměnný. Stejně jako zídka okolo cest.

Mohutný hospodář, samotář s bručivou povahou, se s brokovnicí na zádech probrodil závějí k drůbežárně. Nedaleko od ní se zastavil a shýbl do sněhu. Pozorně si prohlížel otisky stop. Zase přišla, o tom nebylo pochyb. Liščí cestička obcházela plot v uctivé vzdálenosti dvou kroků, nikde se nepřiblížila ani o fous blíž. Hospodář přikývl a odemkl branku. Celý včerejšek ten zatracený plot spravoval, aby nezůstala ani ta nejmenší škvíra. A když už musel do města pro zámek, půjčil si od souseda raději i psa. Však jej v noci budilo jeho štěkání.

„Jeden by si myslel, že ji to odradí. Ale ona si klidně obejde drůbežárnu a kontroluje mou práci,“ zabručel. Přешel k prkenné boudě a otevřel ji.

Přivítalo jej krvavé peří a stopy zápasu. A jeden otisk tlapy v podestýlce. Podpis, značka jeho staré známé, lišky. Chodila si do jeho drůbežárny s drzou jistotou vlastníka. Za poslední měsíc to bylo již potřetí. Vysmívala se všem

jeho snahám, úpravám i bezpečnostním opatřením. Jako by uměla prolézat pletivem nebo létat.

„TA MRCHA!“ ulevil si a našťavaně praštil do stěny, až zapraskala a zbylé slepice se poplašeně rozletěly do koutů.

„Jak to udělala?“ zavrčel. Pohledem klouzal po sněhové pláni a stopách okolo. Dvě slepice chyběly.

Stáhl pušku z ramene a rázným krokem zamířil k chalupě. Jestli se mu chce vysmívat, pak její výzvu přijímá. Uvidí se, kdo koho nakonec dostane, usmál se pro sebe, když vytahoval z kůlny stará železa. Ještě se uvidí, kdo koho přechytračí. Stáhne z ní kůži a dá si ji do postele. Ty slepice si odpracuje za zimních nocí, až jej bude hřát svým kožichem.

Jeho rozčilení a nenávisť se vpily do kovu pasti a ta se hladově leskla.

Přes den na svou zlost zapomněl. Večer uléhal po celodenní práci spokojeně, ale se svým obvyklým smutkem a klidem, charakteristickým pro toto zapomenuté místo. Už bylo málo takových jako on, kteří žili ve svém klidném rytmu spolu s okolím.

Až ve snech jej liška znovu začala strašit. Snažil se ji nahánět s puškou, ale neustále mu unikala. Převracel se v posteli, spal jen tak na půl oka, a tak se probudil při prvním zaštěkání psa. Ten venku vrčel a škubal řetězem, ale i přesto zalétlo do noční ložnice vzdálené mechanické cvaknutí.

Past sklapla.

Hned věděl, kolik uhodilo. V rychlosti na sebe natáhl kabát a v předsíni vklouzl do bot. Z věšáku sebral brokovnici a elektrickou svítilnu. Musí ji dostat dřív, než se z pasti vytrhne. Konečně se jí zbaví!

Ostrý kužel světla jej jen oslepoval, jak se brodil sněhem. Vítr vířil vločky, které v jasném světle zářily jak tisíce drobných zrcadel. Brodil se napůl naslepo, několikrát sešel z vyšlapané cesty a nabral si sníh do holínek. Bručivě klel a litoval, že neodvázal psa. Jestli se ta mrcha vytrhne, než se k ní dostane! Ale bylo nesmyslné se vracet, past musela být někde poblíž. Světelný kužel baterky hladově bloudil okolo, hlaveň pušky napřažená dopředu žádostivě čekala. Konečně zahlédl ve světle baterky stín a vyrazil k němu.

Ale v železech nebyla liška. S hrůzou jej zalil ledový pot, když rozeznal schoulenou postavu v otrhaných hadrech. Zabil člověka! Jedna z těch cikánek z opuštěného mlýna šla krást a čert tomu chtěl, že šlápla do jeho želez. Z toho koukaly problémy. Několikrát se nadechl, aby se uklidnil. Tak silná ta železa nejsou.

„Žijete?!“ křikl do poryvu větru a opatrně s neznámým zatřásl. Sténavý hlásek se třásl bolestí, když mu odpověděl:

Pomozte, prosím, pane,
tulačce rozedrané.

Ve sněhu cosi skryto bylo,
kotník mi to zachytilo.

Já nemůžu se hnout!

Žije. Hospodář v duchu poděkoval svému strážnému andělu. Shodil pušku z ramene a strčil svítilnu cikánce.

„Podrž to!“ zavrčel na ni, zatímco rukama odhraboval sníh. Prsty mu přimrzaly ke kovu pasti. Nechtěla se vzdát. Nechtěla pustit kořist, kterou jednou uchvátila. Několikrát mu přiskřípla ruce, ale když zabral pořádně, s žalostným skřípěním se rozevřela. Hospodář vzal zraněnou tulačku do náruče a rychle zamířil k světlému obdélníku dveří.

Ve světnici loktem shrnul nádobí na stole ke straně a položil ji tam. Teprve pod jasným světlem žárovky měl čas si ji pořádně prohlédnout. Nebyla to cikánka, to jen její záplatované šaty jej zmátly. Spíše toulavá žebračka, mladší, než si prve myslel. V obličeji byla bledá, vlasy jak padlý sníh, jen nezvykle medové oči vystrašeně těkaly okolo. Na chvíli mu dokonce připadlo, že ji zná. Ale nevěděl odkud. Asi tu nešla poprvé. Tuhle cestu měli tuláci v oblíbě, k nelibosti hospodáře. Pokaždé mu něco ukradli. Vyhrnul jí sukni, aby se podíval na ránu. Dívka neměla boty, jen chodidla omotaná hadry. Ty past ztlumily, ale nezastavily zuby. Rána vypadala zle a krvácela. Ale kost snad zlomenou neměla. Hospodář vytáhl ze skříně krabici s lékařskými předměty a ve spěchu ji vysypal na stůl. Tulačka byla špinavá, páchla lesní půdou a potem. I její oblečení vypadalo jako již dlouho používané, do rány se mohla zanést infekce. Podal jí obvaz a rozhrábl zbytky léků. Dezinfekci tu neměl. Tak hmátl do police za sebe pro osvědčený recept, silnou lihovinu.

„Bude to pálit,“ zavrčel a polil jí nohu alkoholem. Jen sykla, po kotníku stékaly špinavé stružky krve a bahna. Tulačka pohlédla na obvaz.

Sama se ošetřím, jestli mohu,
už tak vám dělám škodu,
že spánek jsem vám přetrhla,

zašeptala omluvně a vyhrnula si sukni nad kolena. Stál nejspíše vedle a sledoval ji, jak si obvazuje ránu. Měla široké prsty, které rychle zastavily krvácení a zpevnily pohmožděný kotník. S úlevným povzdechem pohlédla na výsledek své práce a s pokrčením ramen zvedla hlavu k hospodáři.

Nešika jsem, ale díky vám
budu moci jítí dál.
Však jestli váš dům nemá hlad,
pak chtěla bych vás požádat
o kousek chleba, pane.

„V tomhle stavu nikam nemůžete,“ ani nezakrýval, jak nelibá je mu ta skutečnost. Ale kdyby umrzla zraněná v lese, co na to řeknou lidé z města? Neměl rád tuláky, byla to zlodějská verbež, stejně jako všechna ta potulná chamrad' bez půdy. Ale teď v noci ji vyhnat nemůže. Ráno ji zaveze na pohotovost do města, tam se o ni postarají.

„Nikam nechodte,“ varoval ji přísně, „přinesu vám něco k jídlu.“

Ale potraviny měl v přístěnku u staré kuchyně na druhé straně baráku. Trvalo mu několik minut, než se vrátil se slaninou a chlebem. Skoro si byl jist, že uteče. Pokrade, co uvidí, a zmizí v lese, kde ji čekají její kumpáni. To jen on je takový dobrák, že na všechno skočí. Bručel si cestou zpět pro sebe mrzoutsky. Ale mýlil se.

Tulačka neutekla. Stála u kamen jen ve spodní sukni a kus hadru namáčela v hrnci na plotně. Jím se pak snažila umýt. Při tom všem balancovala na jedné noze. Lehce si prozpěvovala falešnou písničku, jako by byla ve známé kuchyni, a ne na náhodné nezvané návštěvě. Trochu ho naštvalo, s jakou samozřejmostí se obsloužila, ale mlčel. Snad proto, že nebyla ošklivá. A pokud jí to neprijde hloupé, on je tady doma.

Měla bílé zaoblené tělo s širokou ženskou pánví, nakolik mohl posoudit skrz sukni.

„Přinesl jsem něco k jídlu,“ zabručel.

Omluvně se k němu otočila.

Když teplo kamen hřeje kosti
a vlažné vody po libosti...
Pro někoho jen drobnosti,
co užívám si ku radosti.

Jen mávl rukou a ukázal ke stolu. Snažil se nedívat na její tvarovaná ňadra, ale tím víc si ji prohlížel. Dívka

byla nepřírozeně bledá, snad albín. Vypadala zranitelně, a přesto tak žensky, jak jen mohla.

Tulačka se posadila tak, jak byla, za stůl a uřízla si kus špeku.

„Vyspat se můžete v pokoji pro služku. Je prázdný již kolik let, ale postel je v pořádku. A nějakou přikrývku navíc také mám. Pojďte za mnou, ukážu vám, kde.“

Tulačka si ukrojila další kus špeku a hladově jej strčila do úst. S plnou pusou přikývla, vzala z opěradla své šaty a spěchala za hospodářem. Ten sebral ze skříně ve své ložnici peřinu a doprovodil ji přes půl domu do malé komůrky. Hodil přikrývku na postel a spokojeně se otočil k dívce.

„Možná bude trochu cítit naftalínem, ale je měkká a t...“ Umlkl uprostřed slova. Tulačka si svlékla sukni a posadila se požitkářsky doprostřed postele. S dětsky okouzleným úsměvem se rozhlížela po světničce, trámch a staré malované skříní. Přitom si olizovala mastné prsty. Působila trochu jako holčička v pokoji plném kouzel, jak tak přejížděla prsty po bílém prostěradle a zkoušela měkkost pokrývky, ale zároveň dospěle se svým ženským tělem a širokou pánví zdobenou jemným chmýřím mezi silnými stehny.

„Neměla byste se takhle chovat ve společnosti cizího muže. Zvláště, když žije sám tak dlouho jako já. Neznáte mne, mohl bych vám ublížit,“ zavrčel. Dráždilo ho, s jakým klidem ignorovala jeho přítomnost. Ale tulačka na něj nechápavě pohlédla a tvář se jí roztáhla do překvapeného úsměvu.

Proč mělo by mi ublížit,
když budete chtít se mnou být?
Vždyť starost plaší noční svit,
pak může se vám zalíbit
s tulačkou nešikou strávit noc,

zašeptala a s očekáváním k němu hleděla. V jejích očích byla touha i trochu strachu, že bude odmítnuta. Že odejde a ona zůstane v chladné světnici sama.

Položil jí prsty na zraněný kotník a z obvazu sjel na hebku kůži. Byla horká. Prsty ji hladil po noze a zrakem klouzal po nahých křivkách. Byla krásná, a přesto tak jiná. Toužil ji mít, okusit. Mezi prsty sevřel bílé chmýří jejího klína a trhl. Jen sykla a dál k němu od daně hleděla. To jemné nedlouhé chmýří připomínalo trochu srst a vonělo milováním. Byl lapen. Jak ucítil tu živočišnou vůni, kdesi ve vzpomínkách znovu zaslechl mechanické klapnutí. Dívka sevřela jeho ruku a přitáhla jej k sobě. Přimáčkl ji do matrace. Patřila mu. Ale hlavně on jí. Jen psí štěkot zněl do jejich milování.

Ráno se probudil mnohem později než obvykle. Cítil se šťasten a dosníval ten krásný sen. Ale když otevřel oči, poznal, že něco z toho snu bylo skutečné. Komůrka pro služku, teplý důlek v matraci tak těsně vedle něj, jak jen to bylo nutné na úzké posteli, měli-li se tam vejít dva. Ve vzduchu visel její pach. A noc, která neměla v jeho vzpomínkách tvar, jen zvířecí vůni plnou touhy.

Věděl, že odešla. Poznal zlodějku, měl na to čich. Určitě patří k té holotě líné z opuštěného mlýna. To oni mu ji nastrčili do chalupy, aby sebrala vše, co se dá prodat. Věděl, že je tomu tak, a probouzelo to v něm oprávněný pocit hořkosti. Ale zároveň to nemohlo nijak potlačit pocit síly a změny, se kterým se to ráno probudil.

Vstal a umyl se na dvoře pod pumpou, čekal jej obyčejný sobotní den. Z trámu stáhl napůl zmrzlou košili a nemotorně si ji oblékl.

Dobré ráno, pane!
Tulačka, dřív než slunce vstane,
nakrmí hovada, zamete práh,
není proč mít o dům strach.
Pospěte si tento den,
proč hned z rána plašit sen,

pozdravila ho kulhající tulačka, zametajíc sních ze zápraží a cest.

„Musím do města,“ zabručel překvapeně. „Chceš tam svézt? Doktor se ti podívá na nohu,“ nabídl jí. Ale ta se jen pousmála.

Ne, ne, pane,
doktoru dlouho by to trvalo,
počkám, až půjde Renárd okolo.
Však děkuji za starost, rána není zlá.
Jen bych tu pár dní zůstala.

„Jak chceš,“ přikývl. „Pak nakrm ještě psa!“ rozhlédl se okolo po udělané práci.

Och, pane, mám z něj strach,
divoký je ten psí brach.
Štěká, vrčí, hrozí mi,
že roztrhá mne ve chvíli,

pohlédla dívka vyděšeně do stínu zápraží, odkud na ni nenávistně hleděly pozorné oči.

„Nemá rád tuláky a zloděje,“ zašklebil se hospodář. „Ale neboj se, dnes ho odvezu s sebou. Jen jsem si jej půjčil na lišku. Tak se postarej alespoň o ovce, z těch snad strach nemáš?“ Ukázal k nízkému stavení u lesa. Tulačka s lehkým úsměvem na rtech přikývla.

Ale už když se hospodář oblékal, nebyl si jistý, zda udělal správně. Kdo ví, co tu provede, když on bude pryč? Třeba jen chtěla více času na svou zlodějnu. Třeba má v lese pomocníky, pak mu snadno odvedou celé stádo ovcí, i všechny drůbež mohou odnést. Nebo pobrat všechny cennosti v chalupě. Ale co by se změnilo, kdyby ji vyhodil? Do města musí tak jak tak.

Raději si vzal z šuplíku ve stole všechny peníze, snadněji je ochrání ve své kapse než v prázdném domě.

V mrazivém poledni nastartoval vůz až napotřetí. Černý kouř ze studeného motoru zašpinil sních okolo, než se otáčky zklidnily. Muž oškrábal namrzlé sklo a smetl sních ze střechy, než odjel ze statku.

Z města se vrátil až odpoledne. Po celou dobu přemýšlel nad tím, co by měl udělat. Po tolika letech osamělého života se nechtěl na někoho vázat. A když zvládl hospodářství sám dosud, zvládne ho i nadále. Nepotřeboval děvečku, tolik dobytka neměl, ani polností. Jak se uzdraví, bude muset jít. A taky by jí měl zatrhnout to svádění. Kdo ví, co tím zamýšlí.

Zaparkoval vůz za chalupou a zamyšlen vešel do světnice. Byla trochu poklizená a na stole stál talíř s teplým jídlem. Unaveně sedl za stůl a pohlédl k ní. Vypadala nejistě a provinile.

„Ty jíst nebudeš?“ zeptal se.

Už jsem, pane, jedla,
čekat jsem nedovedla,
když dlouho jste se nevracel,

zašeptala omluvně. Přikývl.

„To nevadí. Pro to nemusíš mít strach.“

Ale dívka provinile popotáhla a napůl šeptem začala přiznávat, co se stalo za jeho nepřítomnosti:

Chtěla bych se omluvit vám, pane.
Dnes v poledne kolem Renárd šel.
Ten handlíř, podvodník, čaroděj i učitel.
Za byliny a mast na nohu mou
já dvě vaše slípky dala mu výměnou.

Sklonila hlavu k bosým nohám.

„Dvě slepice jsou hodně,“ zavrčel. „Ale odpracuješ si je.“

Nevěřil na Renárda ani na jiné místní pohádky. Kdo ví, kdo kolem šel. Nějaký podvodník, který tu naivku ošidil. Nebo je dala nějakým sobě podobným. To je její věc, však jí ukáže, jaká je práce na statku.

Hospodář věřil ve zlobu světa. Však se s ní setkával i tady, tak daleko od města. Krádeže, jednou mu někdo otrávil studnu na louce. A to nebylo nic proti městu. Loupeže a mordy, o kterých četl každý týden v novinách.

„Je to alespoň lepší lék než ten, co jsem ti přivezl z města?“ zeptal se posměšně.

Ó, pane, čarovné to býlí při měsíci sbírané,
dostalo z rány hnis i vyhnalo kletby nezvané.

Nadzvedla sukni a ukázala hospodáři kotník. Nebyl nateklý ani zarudlý. Souvislý strup pokrýval ránu, jako by byla stará několik dní, a ne hodin.

Nevěřicně pokýval hlavou a otevřel si k obědu noviny. Alespoň se té hlupačky rychleji zbaví. A čert vem dvě slepice, liška jej připravila o víc.

Polévka byla dobrá a zahřála jej. Hospodář odsunul prázdný talíř a překvapeně pohlédl na několik bílých pírek na stole.

„Kde se vzalo slepičí peří ve světnici?“

Asi vítr, když sem vál,
si s peříčky pohrával,
já světnici jsem větrala,

pokrčila rameny tulačka. A hospodář je smetl s nezájmem ze stolu na zem.

Sobotní odpoledne oběma rychle uplynulo při práci a v brzkém stmívání. Chalupa utichla, jen ve světnici svítilo jasné světlo.

Tulačka seděla u kamen a sledovala hospodáře kouřícího fajfku. Po chvílce se osmělila a zaprosila:

Prosím, vyprávějte mi něco, pane,
pověsti a příběhy zdejšího kraje.
Třeba tu, co ji mám tak ráda,
příběhy tuláka Renárda.

Měl dobrou náladu, a tak hned neodmítl, i když moc vyprávět neuměl.

„Moje bábi mi o něm vyprávěla pohádky před spaním, když jsem byl ještě malý kluk. Zнала o něm mnoho příběhů, ale já si žádný přesně nepamatuji. Jen to jméno Renárd. Je to handlíř, podvodník a šejdíř. Někdy o něm říkají, že umí čarovat, ale jsou to spíše takové kejkle než něco pořádného. Buď to byl lišák sám, nebo alespoň jeho syn, jak v které pohádce. A všechny ty příběhy o něm byly o tom, jak někoho podvedl, aby získal slepice. Nebo jak je ukradl. Nevěř na takové věci, děvče. Čas pohádek je pryč, tato doba je jiná. Už jsi dost stará, abys z toho vyrostla a pochopila, že nemůžeš věřit všemu. Pravda je jen v tom, že statek chce pořád práci. A že lidem není radno věřit, jsou zlí,“ ukončil bručivě a šel se umýt ke studni. Voda byla chladná a ledová, rozproudila mu krev

a trochu i zahrnala nabručené myšlenky. Celý mokrý přeběhl ke kamnům, kde se usušil.

Mezitím se u pumpy umyla i tulačka. Vrátila se nahá a šaty rozvěsila nad kamna a přes židle. Sama se pak rozmarně posadila na stůl. S hravým pohledem sledovala hospodáře.

Možná vám drzá připadám,
však zeptat jsem se chtěla,
jak dlouho tu žijete sám?

„Víc jak deset let,“ zamumlal a přitom sledoval oheň v otevřených dvířkách. „Měl jsem ženu, ale utekla mi. Zůstal jsem zde sám a časem si na to zvykl.“

A ženy či dívky z okolí,
proč ty sem nechodíš?

zeptala se překvapeně.

„Ve městě se mi říká Bručoun a Tvrdá palice. Každý ví, že neuhnu, prostě mám svou hlavu. Navíc statek. Lidi už dnes nejsou na práci, jen se baví po zábavách a šidit. Už zapomněli vůni hlíny a život vedle zvířat. Asi jsem už starý na nějaké známosti.“

Tulačka se postavila a s hravostí sobě vlastní se zhoupala na trámu.

Těžko hledat dvojníka,
co se jak vy obléká.

V stejnou vstává hodinu.
V stejnou doufá rodinu.
To jen lakomství se, hospodáři,
ve vaší duši s citem sváří!

Překvapeně se k ní otočil. Co mu to řekla? Chtěl se urazit, ale její nahá umíněnost jej spíše rozveselila. Takové pískle by mělo dostat na zadek dříve, než se to její drzé sebevědomí příliš rozroste.

„Dávej si pozor na jazyk, tulačko, v tomto domě jsem pořád pánem já.“

Ale dívka se jen rozesmála a odpověděla mu výsměšně:

Mocně bručí medvěd z nory,
však nevystřčí nos svůj z hory,
ať si bouře, co chce, spílá,
v lenosti je jeho síla.

Vyprovokovala jej. Zvedl se od kamen a strhl ji dolů. Nebyla těžká a snadno si ji přehnul přes koleno. A pak jí opravdu pořádně nařezal, ač se snažila svíjet a vytrhnout sebevíc.

Když ji pustil, zkroutila se na zem a pozvedla k němu hlavu. Ale v jejím pohledu nebyl vztek ani bolest. V očích jí kromě slz dál plály rozmarné plamínky.

Och, mám ráda hry v ten noční čas.
Dnešní noc budu poslouchati vás,
za výprask, jenž jste mi právě daroval,

zašeptala poslušně. Hospodář se překvapeně rozhlédl okolo sebe a pak hmátl do police na zdi. Hodil jí obojek, který tu zůstal po sousedově psu. S úsměvem si jej sama připnula na krk.

A byl to věru podivný večer a ještě podivnější noc než ta včerejší. Koho hra to byla a jaká měla pravidla? Kdo poslouchal a kdo dostal, co si přál? Dívka mu nedala pokoj, a přesto splnila vše, co jí přikázal. Rozverná a hravá, v roli poslušná, nikdy by neřekl, co se dělo tu noc. Ale nechat spát jej nechtěla. Lačná jako lesní zvířátko, s omamnou vůní a mrouskavou duší.

Ráno se probudil později než včerejší den. Tulačka už byla dávno na nohou. O ovce i drůbež bylo postaráno. Rozespalý hospodář se myl u pumpy, když na něj v chladném ránu dívka zavolala.

Dobré ráno, pane,
tulačka, dříve než slunce vstane,
nakrmí hovada, zamete práh,
není proč mít o dům strach.
Pospěte si tento den,
není nutno plašit sen,

zašvitořila vesele.

„Dnes je neděle. Jedu do kostela, chceš jet se mnou?“

Ó ne, hospodáři, to pro mne není,
znám jiné bohy, mám svá modlení.

Zasmála se a šla po své práci.

Hospodář se vrátil zpátky do chalupy a oblékl si sváteční oblek. Když odjížděl, dívka mu zamávala.

Ve městě se zdržel skoro celé dopoledne. Po kázání si popovídal s několika vzdálenými příbuznými, které jeho mrzoutská povaha ještě úplně neodradila. Z několika stran mu řekli, že vypadá mladší a veselejší. Svedl to na zimní čas, kdy je na statku méně práce. Nevážné narážky, jestli si nenašel ženskou, s výsměchem odmítl. To není pro něj, na to už je starý.

Na statek se vrátil až před obědem. Na stole jej čekal talíř s teplou polévkou a tulačka stála u kamen s provinilým pohledem.

„Co se stalo?“ zabručel. Začal si uvědomovat, že lidé z města dříve či později přijdou na to, že má děvečku. A to pak řeči nezastaví.

Je-li pro mne omluva
za to, co jsem provedla?
Dnes kolem Renárd šel,
handlíř a učitel.
Za vaše slípky dvě
mi dal byliny čarovné,
odpusťte děvečce nehodné...

zašeptala provinile.

„Už zas? Což jsem ti neřekl, že je to podvodník? Jsi hloupější, než jsem si myslel!“ zavrčel rozzlobeně. Měl by ji vyhodit. Hloupost některých lidí je nepoučitelná.

„Pomohlo to?“ zeptal se jí. Ale výsměchu v tom bylo méně než včera.

Ano, pane, vždyť to kvítí
trháno jest, jak měsíc svítí,
dle tradice dávné.

Usmála se opatrně a stydlivě přizvedla sukni. Po strupu nebylo ani památky, jen jizva zdobila kotník, zarudlá a stará alespoň měsíc.

„Hmm,“ zavrčel neurčitě. Na kouzla nevěřil. Věřil v elektrinu, stroje a víru v boha, která ho ochrání před šílenstvím a zlobou prosakující z města i na kdysi spořádaný venkov. Věřil na mnoho normálních věcí, ale na kouzla ne. Tím méně na Renárda, šibala a čaroděje místních pověstí. Přesto si musel přiznat, že tulačka nějaký opravdu dobrý lék musí mít.

„Ani dnes nebudeš se mnou jíst?“ zamluvil tu podivnost.

Pane, už jsem jedla,
čekat jsem nedovedla,
když dlouho jste se nevracel,

omluvila se.

Hospodář se najedl a pak si přečetl noviny. Při tom přemýšlel o ní i o sobě. Byla tu vlastně jen pár hodin, ale její přítomnost mu rozvracela život. A to po každé stránce a v každé hodině, ať dne, či noci. Ale jemu to nevadilo, to zjištění jej samotného překvapilo. Naivní hloupost tulačky, její bezprostřednost a hravost těšily jeho duši. Statek byl znovu veselejším místem, které mělo větší smysl než jeho čekání na hřbitov. Napadlo jej, jestli ji nemá požádat, aby zůstala. Možná by se mohl znovu oženit, i když tím si moc jist nebyl. Ale jak dlouho by s ním vydržela, než by mu také utekla? Ta dívka měla neposednou krev, déle než do jara tu nezůstane. A vydržel by její rozmary do jara on? Ani tím si nebyl jistý.

Zapálil si dýmku a pokuřoval, ani si nevšiml, že se vrátila. Teprve když začala svým prosícím hláskem:

Prosím vyprávějte mi něco, pane,
pověsti a příběhy zdejšího kraje.
Třeba tu, co ji mám tak ráda,
příběhy tuláka Renárda.

Nechtěl, ale pak si vzpomněl na věci, na které nevzpomněl léta.

„Když jsem byl malý kluk, nechával můj děda slepice liškám. Nikdy se nezlobil, když nějaká zmizela, nikdy se nehonil za tou zlodějkou a psa na noc uvazoval. Lidé si z něj pro to dělali posměšky, ale on si jich nevšímal. Když jsem se ho zeptal, proč nevyspraví plot, tak jen mávnul rukou. Však si vezme, jen co jí patří, říkal mi.

A když jsem se jej zeptal, jestli tím myslí lišku, tak přikývl. Každá rodina má nějaké tajemství a své podivnosti,“ pokrčil rameny a šel se ke studni umýt.

Utřel se ještě venku a zalezl do postele. Skoro už spal, když vrzly dveře a dovnitř se protáhla nahá tulačka. Tváře i tělo zčervenale mrazem a chladnou vodou.

Noční nastal čas,
tak za vámi jsem přišla zas!

zapředla rozmarně. Překvapeně se zvedl a pohlédl jí do tváře. Jak dva uhlíky v ní zářily veselé oči. Ani nečekala, až přikývne, a hned vlezla k němu pod peřinu. Svým nahým tělem se rozkošnický přitiskla k jeho.

„To ještě nemáš dost, tulačko?“ zabručel výhruzně a dlaní sjel po jejím těle. Ale ta jen rozverně zavrtěla hlavou.

„Asi ti budu muset ukázat sílu sedláka!“ zabručel a přitáhl ji k sobě jako kotě. Tulačka jen výhruzně zapředla:

Jednu noc krotká, to na mne býti dost,
tu ráda jsem si vzala pro radost.
Včerejší den však není dnes,
rve se kočka, hospodáři,
když štěká na ni pes.

Byla to divná noc. Jako by se nejen milovali, ale také rvali. Poškrábala ho a pokousala jako vzteklé zvířátko. Byl těžší a silnější, přesto ji nemohl udržet v klidu. Byl

to lov, ve kterém si vzal, co chtěl a jak chtěl. Nejdříve on, ale pak víckrát ona. Kolikrát již skoro spal, když byl rozvernou tulačkou nedobrovolně vtažen do dalšího milování. Propocen a unaven ve zvlhlé posteli usnul až k ránu.

Přišlo třetí ráno a hospodář se probudil ještě později než předešlé dny. Bylo skoro před polednem. Tulačka jej se smíchem vítala u pumpy, poškrábáního a nevyspalého:

Dobré ráno, pane,
tulačka, dříve než slunce vstane,
nakrmí hovada, zamete práh,
není proč mít o dům strach.
Pospěte si tento den,
proč utínat krásný sen?

„Dnes nikam nejedu. Ale chtěl jsem si počkat na toho tvýho Renárda, abych ho také viděl,“ odpověděl hospodář. A dívka potěšena přikývla.

Než přijde podivný ten host,
bude mi milá vaše společnost.

Dívka se opravdu postarala o veškerý dobytek a v zimní čas nebylo okolo hospodářství tolik práce. Nic nespěchalo, mohli si dovolit čekat při procházce podél lesa. Hospodář se sám pro sebe usmál, když je takhle

někdo uvidí, neuvěří mu, že dívka tu je jen jako děvečka. Připomínalo mu to jeho první nesmělé rande, kdy poznal svou bývalou ženu. Povídal si s ní, ale ještě neměl odvahu uchopit ji za ruku.

Hospodář vyprávěl tulačce o tom, jak studoval ve městě, kde si našel svou ženu. Vzali se hned po studiích. Když pak zdědil tento statek, nastěhovali se oba sem. Ale jeho žena si na samotu nezvykla. Jezdila do města čím dál častěji, až se jednoho dne nevrátila. Když přišla žádost o rozvod, byla pryč už několik měsíců. To se stalo před jedenácti lety. Ještě ji miloval, ale ona chtěla ruch města a veselou společnost. A on odsud nedokázal odejít. Vyrostl tu, znal tu každý kámen a každý strom znal jeho. Kdyby to tu prodal, všichni jeho předci by se obrátili v hrobě. Tak zůstal sám. Věnoval se práci a ženám se raději vyhýbal. Nedůvěřoval jim. Později se začaly ony vyhýbat jemu. Tak se stal posledním hospodářem na tomto statku.

Ale co na tom záleží, město se rozšiřuje a za pár let budou chtít koupit i tuto půdu. Alespoň jim nebude překážet. Dokonce už přemýšlel o tom, že statek i les odkáže městu. Ať je to rychlejší.

Proč příbuzným statek nechceš dát?

Proč nechat jej městem roztrhat?

„Ti, kteří si se mnou ještě povídají, jsou většinou starší než já. A ten zbytek je mně i tomuto místu příliš vzdálen. Než ucítili bohatství, tak se mě stranili a styděli se za

mne. Ale jak statek dostanou, prodají jej městu. Tak těm krkavcům ušetřím práci. A co ty?“

Můj příběh je mnohem delší nežli váš.
Vyprávět jej, to by dlouhý chtělo čas.
Bez domova a osamělá se toulám po kraji,
někde pomůžu, jinde kradu, když jíst mi nedají.
Někdy lžu a jindy pravdu starou svěřím.
Mnohde mne znají, však jen málokomu věřím.

„Jsi odsud?“ přerušil ji hospodář.

Kde jsem se zrodila? To místo dávno není.
Je to tak dávno již jak celá pokolení.
Já nemám se kam vrátit, nic není jako prve.
A příbuzní? Jen jeden, co zrozen je z mé krve.
Však skoro se nevidáme.

„Jak dlouho jsi jej neviděla?“ Byla to jen zdvořilostní otázka, ale tulačka jako by se polekala. Jako by ucítila tenký osten viny. Chvilí mlčela, než šeptem přiznala:

Osud či náhoda tomu chtěla,
že před pár dny jsem jej uviděla.
Ale teď o něm nebavme se, prosím.

Přikývl. Také se nechtěl bavit o svých příbuzných. Chvilí se procházeli mlčky, ale nakonec se osmělil. Zastavil se a pohlédl jí do medově teplých očí.

„A zde se ti nelíbí? Nechtěla bys tu zůstat se mnou?
Jako moje žena.“

Rozesmála se, ale když spatřila vážnost v jeho tváři, umlkla. Stydlivě sklopila oči a přitiskla se blíž k jeho teplému, silnému tělu.

Promiňte mi ten smích, však překvapil mne váš cit.
Jak těžké mi je přiznat vám, že musíme se
rozloučit.

V této noci, blízko k ránu, naplní se třetí den.
Pak z našeho milování zůstane jen krásný sen.

„Proč chceš odejít? Řekni mi, proč?“ Ustoupil překvapeně.

Váš chleba je zde, v hlíně dvora.
Mne zas jen ten za obzorem volá.
Krev vaše statek v celek poutá.
Ta má po cestách v obzor stoupá.
Dnes večer všechno urovnám,
zítra budete tu zase sám,
svého hospodářství pán,

vysvětlila tulačka, ale i v jejím hlase zněl smutek. Nejistě se zabalila do šátku a pohlédla ke stavení, než šeptavě poprosila:

Půjdu vařit oběda,
proč měli by tu čekat dva.
Kupte, prosím, byliny,

však již je jeho hodiny.
Každou chvíli půjde tu
Renárd, ten čaroděj!

A bez počkání na odpověď se rozběhla po stráni ke stavení. Hospodář se za ní díval, než zmizela v domě. Pak se otočil k lesu. Nevěřil, že někdo přijde. Byla mu zima, ale s dýmku v puse pobafával a přecházel od slepic k salaši a zase zpět. Přemýšlel o tulačce, a proč se tak náhle rozhodla odejít. Třeba ji ještě přesvědčí... Třeba najde způsob, jak to vyřešit. Pak ale začal přemýšlet o Renárdovi. Který podvodník to po dva dny klamal to důvěřivé děvče? Nebo naopak podvedla tulačka jeho? Proč by to dělala? A kam by ukryla slepice?

Možná má přece jen společníka, kterému lup předala. Proto jej odmítla. Toho, o kterém mluvila, její příbuzný. Nebo nějaký milenec, napadlo jej žárlivě.

Jak tak přemýšlel, zakryl vzdálené slunce těžký mrak. Nečekaně se ochladilo, jak zesílil vítr, a vzduchem zavířily první sněhové vločky toho dne. Cestou z lesa vedoucí k salaši přicházela podivná postava.

Muž jeho věku, trochu hrbatý a ošklivý, opřený o sukovitou hůl, při každém kroku těžce napadal na levou nohu. Oblečen byl do záplatovaného kabátu a obličej ukryval pod širokým kloboukem nejisté barvy. A přes rameno starou pušku.

„Vy jste Renárd?“ zeptal se jej hospodář příkře. A muž odpověděl hrubým mumlavým hlasem:

Renárd, tak jest, pane,
to jméno osudem mi dané.
A na prodej koně z divokého stáda.
Čarovné byliny pro toho, kdo strádá.
A nejcennější z nabídky mám moudré rady,
pro hlupáky, tupce, zabedněné hlavy.
Co vy si račte přát?

„Byliny, co léčí jizvy!“ řekl hospodář nejistě. Setkal se již s mnoha tuláky, ale nikdo z nich nebyl tak zrůdný jako tento.

Dívčí krása, ta není zdarma.
Dvě slepice ztratí vaše farma!

zamumlal, ale hospodář protestoval: „Dvě slepice jsou hodně.“

Dvě slepice jsou právě dost,
co neudělal byste jí pro radost?

vysmál se mu čaroděj šibal zle a pokračoval:

Však tupé hlavě lepší rada
nežli bylin celá řada.
Za čtyři další vám ji dám!

„Vy jste se zbláznil! Co by mi zbylo? Už tak tam pomalu žádná není!“ protestoval hospodář. Ale Renárd zakýval hlavou:

**Slepice nové, ty koupit lze,
lépe než pravdu o své nevěště!**

„Co tím myslíš, otrhanče?“ urazil se hospodář. Ale semínko podezření již bylo zaseto. Kolem tulačky bylo plno podivných věcí, které se marně snažil přehlížet. Zlodějka, přesto mu tu pomáhá na statku. Proč? A každou noc se s ním miluje. Je mladá a není ošklivá, může mít každého. A on není zrovna bohatý. Tak proč?

„Dobře, snad stojí za to,“ zavrčel rozmrzele. Cítil svou prohru, nechal se přesvědčit.

**Každé věci cenu znám,
tuto zvlášť levně prodávám,
to kvůli vám!**

Uctivě smekl klobouk ze skoro lysé lebky a pohlédl na něj nepříjemně krvavě rudýma očima.

**Až setmí se, tulačka se půjde mýt!
Vy komůrku její zkuste navštívit.
V tu chvíli času právě dost
poznat pravdu, kým je váš host!**

„To je vše?“ zeptal se a Renárd přikývl. Byl čas zaplatit.

Když se hospodář vrátil do domu, čekala jej ve světnici na stole teplá polévka.

„Tady máš ty kytky.“ Položil je na stůl a přemýšlel nad tím, co právě zažil. Nechal se i on oklamat, nebo ten cizinec opravdu něco ví? Příčila se mu z toho mysl. Nevěřil v pohádky, a přesto cítil, že skutečně potkal Renárda.

Tulačka s radostí sebrala byliny a odběhla s nimi do světničky. Vrátila se až za hodinu, když byl hospodář už po jídle.

„Tak co, pomohly ti?“ zeptal se jí.

Vesele přikývla a nadzvedla sukni. Po jizvě nebylo ani památky, jen bílé zářící dívčí kotníky.

Ať byl ten muž kdokoliv, jeho byliny opravdu měly podivnou moc. A tak i rada, kterou tak neuváženě koupil, mohla mít svou cenu. Kým je jeho nevěsta, jaké tajemství před ním skrývá.

Nejistě pozoroval její tvarovanou postavu. Žádná hubená dívka z města, ale vesnické děvče, jak má být.

Tulačka umyla nádobí a pak se otočila k hospodáři s prosíkem:

Prosím, vyprávějte mi něco, pane,
pověsti a příběhy zdejšího kraje.
Třeba tu, co ji mám tak ráda,
příběhy tuláka Renárda.

Ale hospodáři se nechtělo. Nechtěl na něj věřit a nechtěl připustit, že se s ním setkal. Ale vzpomněl si i na to, co mu říkala babička. Prý její pradědeček se jmenoval

Renárd a byl to veliký šibal. Prý se o něm dokonce po vesnici říkalo, že je nalezenec z lesa. Liščí syn.

„Všechno jsem ti už řekl,“ odmítl rozmrzele. „Jdi se raději umýt, než bude noc.“

Tulačka smutně přikývla a opustila světnici. Hospodář počkal, až zaslechne zvuk pumpy, a tiše se protáhl chodbou ke světnici děvečky. Přes čelo postele byly přehozeny její šaty, jinak se místnost nezdála ničím zvláštní.

Přesto byla naplněna těžkým nasládlým pachem, který tu dříve nebyl. Nahlédl do skříně, ale ta byla prázdná. Pak nahlédl pod postel a našel to, o čem cizinec mluvil. V hrůze jej polil chladný pot. Pod postelí ležela hostina. Chuchvalce krví spleného peří a kusy ptačích těl, z nichž čněly ostré přelámané kosti. Syrová hostina krvavého masa.

V té chvíli si uvědomil, že ji po celou tu dobu neviděl pořádně jíst. Co za ďáblova služebníka si to vpustil do domu?

Na dvoře ztichla pumpa.

Rychle přešel k oknu, ale u pumpy už tulačka nebyla. Jako by se po ní slehla zem. Rychle se otočil k odchodu, ale jen leknutím ustoupil. Stála vedle postele, jako by vyrostla ze země. Po nahém těle jí ještě stékala voda a na tváři měla svůj šibalský výraz. Najednou se mu zdál zlý. I její oči byly více rudé.

Hospodář si vzpomněl na Renárda, kterého potkal odpoledne. Podobně rudé oči, ti dva byli jednoho rodu. Bylo v nich tak málo lidského, najednou to cítil i z ní. Věky času a sytý pach lesní hlíny a čerstvé krve.

„Vy, vy jste jako on! Renárd!“ zašeptal vystrašeně. Její poslední příbuzný, o kterém se nechtěla ráno bavit. Jeho naučená logika se přičila vysvětlení i vzpomínce, ale noc neposlouchá den, ani důvody a pravidla. Ale dívka se pobaveně rozesmála.

Ten Renárd, vždyť to jsem byla já.
To já jsem vás dnes podvedla.

Pronesla a přistoupila k němu blíže. Prsty přejela hospodáři po zarostlé bradě a pozorně si prohlédla jeho tvář. Její rudé oči se leskly, jako by hleděla na kořist.

„Ale vždyť on mi prozradil vaše tajemství,“ zašeptal nechápavě vystrašeným hlasem. Dívka spokojeně přikývla.

Už skoro míjel třetí den
a viník teprve odhalen?
Na co hlava nepřišla,
získal jste alespoň obchodem.
Už jsem se skrývat nechtěla!

„Co jste zač? Sukuba, co zkouší osamoceně? Démon z pekla?“ Hmátl ke zdi po kříži a strčil jej mezi sebe a dívku. Ale to ji rozesmálo ještě víc.

Ďábel a anděl dle vaší víry,
cudný zpěv či zápach síry?
Stále baví lidskou rasu

žebrať k otci o svou spásu?
Můj původ je psán rodem víl,
ač jste tomu nevěřil,
jsem liška Vuples, kmotřička.

Sáhla si do vlasů a vytáhla tři bílé chlupy, které tam skrývala. S úsměvem je pustila na zem v očekávání věci přicházejících.

Elektrické světlo u stropu zamžouralo a celá místnost potemněla. Prkna v podlaze zavržala, když se skrz spáry prodrala vlhkost páchnoucí hnilobou a lesem.

Dívka zatřásla hlavou a zpod bílých vlasů se jí zvedly černé špičaté uši. Tváře jí porostly bílou srstí, stejně jako záda. Nad zadkem se zavlnil bílý ocas s černou špičkou. A její úsměv byl najednou plný ostrých zubů. Přísně se zamračila.

Šest slepic pro Renárda je za tu past!
Neb ve vašem rodu smím já krást!
Tak dávná smlouva praví,

zašeptala nekompromisně. To bylo pravidlo. Dohoda. Něco, o čem se nemínila bavit. Pak její hlas změkkl a stal se rozmarnějším. Přesto z něj zněla také únava.

Jak zředěn ve vás důvtip byl?
Jak radit, byste pochopil?
My viděli se dříve již,
však vzpomínej, když nevěříš!

„Nerozumím,“ zamumlal hospodář a dál držel křížek před sebou. Ale z hlubin jeho vědomí se vynořila vzpomínka. Byl ještě kluk, když k nim přišla kmotřička. Pro něj tehdy dospělá žena, dívka, se kterou se po tři poslední noci miloval. Pamatoval si ji, bílé vlasy a rudé oči. Sklonila se k němu a pohladila jej po hlavě. Něco mu zašeptala. Říkanku o lišce, kterou dávno zapomněl.

Pak odešla a nezestárla ani o den.

Spustil ruku a křížek dopadl na podlahu, která byla najednou plná krvavých šmouh. Kolik divokých hostin zažila tato místnost? Skoro slyšel poplašené kdákání, dráčky drhnoucí o dřevěnou podlahu. Slyšel stisk zubů a lámání kostí.

„To vám nechával můj děd slepice. Ale proč?“ zeptal se zdrceně. Ztrácel poslední jistoty tohoto světa.

Za kmotru lišku má tvůj rod,
tak v zimě chystá mi můj hod,
jak dávná smlouva praví.
Když poslední z rodu zůstal jen,
pak musel přijít tento den,
kdy liška všechno spraví,

pravila smířlivě. Usmála se a vzala jej za ruku. Šel za ní, jako by byl znovu tím klukem ze svých vzpomínek. A její dlaň byla jemná a horká. Ani si nevšiml, kdy na sebe znovu vzala svou dívčí podobu. Ve světnici u stolu pak zašeptala: